

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050, interurban 2050
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Miklošičeva c. 5 (paviljon)
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 3030

Praznik Slovenske Krajine

Sijajen potek jubilejnih slavnosti v Slov. Krajini

Murska Sobota, 18. avg. (Tel. Slov. L.)
Današnja proslava desetletnice osvoboditve Slovenske Krajine je bila živ dokaz zavednosti njenega slovenskega ljudstva. Ze zgodaj so oživele ulice Murske Sobot, ko so godbe igrale budnice. Od vsepovsod so prihajale množice iz bližnje in širše okolice. Povsod navdušenje, z vseh hiš so plapolale zastave. V vseh cerkvah so se vršile službe božje. Katoliško službo božjo je opravil soboški kanonik Ivan Klepec, protestantovsko senior Stefan Kovač, izraelsko pa dr. Lazar Roth. Po službi božji so zastopniki društev položili vence na grobove za Slovensko Krajino padlih borcev. Globoko je učinkovalo na vse navzoče, ko je zastopnik Nj. V. kralja Aleksandra, polkovnik Radovič poljubil grobove padlih junakov, kar so za njim storili tudi vsi zastopniki vojaških in civilnih oblastev ter društev. Na grobovih je imel govor urednik »Novin«, Franc Bajlec, ki se je v imenu prekmurskega ljudstva spominjal padlih junakov.

Sprevod.

Nato se je po ulicah Murske Sobot razvil veličasten sprevod, ki ga je otvorila kornjenica. Sledile so ji močne čete gasilcev v krogih, četa Orlov, Orlic in orlovskega naraščaja, številne godbe z vojaško godbo z Maribora na čelu, na koncu pa velikanske množice ljudstva. V sprevodu je korakalo več tisoč ljudi, nič manjše pa ni bilo število tistih, ki so tvorili špalir.

Na glavnem trgu so s tribune opazovali sprevod odlični vojaški in civilni zastopniki, ki jih je ljudstvo toplo pozdravljalo.

Pred hotelom »Dobray« se je nato vršilo

slavnostno zborovanje,

ki ga je otvoril in vodil znani voditelj Slovenske Krajine, bivši narodni poslanec in župnik v pokoju Josip Klekl. Imenoma je najprej pozdravil zastopnika Nj. V. kralja polkovnika Raka Radoviča, dalje zastopnika vel. župana dr. Stareta, zastopnika vojnega ministra podpolkovnika Steskala, komisarja ljubljanske oblasti dr. Natlačena in komisarja mariborske oblasti dr. Leskovarja, dalje vseuč. prof. dr. Slaviča in druge zastopnike.

Slavnostni govor je imel nato dr. Slavič. V imenu vel. župana je govoril dr. Stare. V imenu oblastnih samouprav dr. Leskovar in dr. Natlačen. Dr. Kukovec je nato sporočil zborovalcem pozdrave generala Maistra, ki se vsled bolezni ni mogel proslave osebno udeležiti. V domačem prekmurskem narečju je govoril Gregor Matjaš, ki se je boril kot prostovoljec na solunski fronti. Zborovanje je zaključil Josip Klekl z zahvalo vsem udeležencem. Ob koncu zborovanja so navzoči klicali Nj. V. kralju ter naši svobodni domovini. Godba pa je zaigrala državno himno. Zborovalci so z navdušenjem sklenili, poslati svojemu vladarju na Bled udanostno brzojavko.

Ob dveh popoldne se je vršilo na čast došlim gostom slavnostno kosilo, na katerem so bile izrečene zdravice Nj. V. kralju in kraljevskemu domu, osrednji vladi, državi ter Slovenski Krajini in domovinski ljubezni njenih sinov in hčera.

Vsi gostje so se nato odpeljali v Črensovec na dom župnika Klekla, kjer je zastop-

nik Nj. V. kralja otvoril razstavo domače obrti v Slovenski Krajini. Ganljivo je tu pred zgodovinsko hišo župnika Klekla, ki je nekaka rojstna hiša Slovenske Krajine, pozdravila kraljevega odposlanca hčerka domačega nadučitelja Lutherja. Kraljevi zastopnik je poljubil hleb kruha in ga razrezal ter načel vrč vina, ki so ga po stari gostoljubni slovanški navadi ponudile gostom tri deklice v narodnih nošah. Po ogledu razstave in malem okrepčilu so gostje nadaljevali pot v Dolno Lendavo.

V Dolni Lendavi.

Vseskozi po vaseh od Murske Sobot do Dolnje Lendave je zbrano prebivalstvo navdušeno pozdravljalo mimo vozeče se goste, ter vsipalo na nje cvetje. Po vseh vaseh so bili postavljeni številni in okusno okrašeni slavoloki, raz hiš in vrtih ograj pa so vihrale številne male in velike slovenske zastave.

Posebno lep sprejem so gostje doživeli v Dolni Lendavi. Pred mestom jih je pozdravil mestni župan Josip Najbaver. Izrazil je veselje nad takim dogodkom, ko prihajajo po desetih letih svobode sem na skrajno severno mejo taki odlični gostje in visoki zastopniki. Pet belooblečenih deklic je z lepimi, nalašč v ta namen sestavljenimi deklamacijami pozdravilo zastopnika Nj. V. kralja, dr. Natlačena, dr. Leskovarja ter župnika Klekla. Med gostim špalirjem je množica nato v sprevodu krenila v mestno cerkev, kjer so se vršile slovesne litanije in blagoslov.

Nato se je vršila na trgu pred hotelom »Krona« še kratko zborovanje, ki ga je zaključila godba z državno himno.

Inšpekcijsko potovanje predsednika vlade

Belgrad, 18. avg. (Tel. »Slov. listu«.)
Avala poroča: Predsednik vlade in minister notranjih del general Peter Živković je odšel 17. t. m. v spremstvu ministra za šume in rudnike dr. Antona Korošca iz Maribora v Ptuj, in prispel tja ob 7.30. Predsednik vlade si je ogledal sresko poglavarstvo, urade ter sprejel vse referente. Nato je obiskal bolnico v Ptuj, hiralnico ter občinski dom. Obiskal je še gimnazijo in dijaški dom. Iz Ptuja je odpotoval predsednik vlade z dr. Korošcem v Varaždin, kamor sta prispela ob 11 dopoldne. Predsednik vlade je obiskal varaždinski sodni

stol, kjer je vzel na znanje poročila sodnikov o delu sodišča. Nato je odšel na sresko poglavarstvo, kjer je sprejel referente. Odtod je odšel general Živković v županijski agrarni urad. Tu je ostal eno uro in se zanimal za pritožbe agrarnih interesentov. Na poti v Križevce sta se gg. ministra ustavila v Gornji Reki in si ogledala tamošnji narodni zdravstveni dom. Prebivalci so spoznali oba ministra in jima priredili tople ovacije. Devojke v narodnih nošah pa so jima izročile cvetje. Nato sta gg. ministra odpotovala v Križevce, kjer sta pregledala kotarsko sodišče, sresko

poglavarstvo, veterinarsko bakteriološko zavod ter poljedelsko in sadjarsko šolo. Pred svojim odhodom sta tudi stopila v cerkvico Sv. Duha, kjer jima je prebivalstvo priredilo topli pozdrav. Ob 20 sta gg. ministra prispela v Zagreb, da nadaljujeta pot v Ogulin. Na železniški postaji so ju pozdravili: komandant armije, komandanta divizije in orožništva, zastopnik velikega župana in šef zagrebske policije. Predsednik vlade je z dr. Korošcem odpotoval v Ogulin z ogulinskim vlakom ob 20.35.

Boji na rusko-kitajski meji

Napadi sovjetskih čet - Postajo Tarejmej zasedli Rusi

Šanghaj, 18. avg. (Tel. »Sl. Listu«.) So-glasna poročila od mandžurske fronte poročajo o novih hudih obmejnih bojih med ruski-mi in kitajskimi predstražami, v katerih so imeli na obeh straneh mrtve in ranjene. Položaj na meji je skrajno napet. Guverner Mandžurije potrjuje v svojem poročilu, ki ga je poslal nankinški vladi, da so Rusi na več krajih ob meji napadli Kitajce, in da je takoj izdal povelje, da odide 80.000 mož mandžurskih čet v ogrožene kraje. Približno 16 milj južno od Pogranice je prišlo do dveurnega boja med ruski in kitajskimi predstražami, v katerih so padli 4 Kitajci in 12 Rusov. Število ranjenecv še ni znano. Severno od Jaraj-nora je prekoračila mejo četa ruske konjenice.

Prišlo je do boja s kitajsko mejno četo. V boju sta bila 2 ubita in 6 ranjenecv. Ranjenih je bilo tudi 10 prebivalcev mesta.

Moskva, 18. avg. (Tel. »Sl. Listu«.) Uradno se demantira vest, ki prihaja iz Mukdena, da je 10.000 mož ruskih čet prekoračilo mandžursko mejo pri Mančuliju in zasedlo mandžursko ozemlje.

Pariz, 18. avg. (Tel. »Sl. Listu«.) Semkaj je dospela oficijozna brzojavka iz Harbina, ki poroča, da je večera popoldne ruska konjenica po kratki topničarski pripravi napadla kitajske položaje pri Lejmajocu v bližini Mančulija. Boj še vedno traja. Druge agenture poročajo, da je mešan ruski oddelek s 700

možmi napadel tudi kolodvor Tarajnaj na vzhodnokitajski železnici.

Pariz, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) Moskovska agencija Tas poroča, da je sinoči neki kitajski oddelek, ki so ga podpirali belogardisti, prestopil sovjetsko kitajsko mejo v okolici mesta Poltavskoje ter napadel sovjetsko čuvajnico. Napadalci so bili odbiti, potem ko je čuvajnica dobila pojačanja.

Pariz, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) Moskovska Agencija Tas poroča, da so v območju vzhodno kitajske železnice kitajske čete in belogardisti ponovno napadli sovjetske obmejne straže in čuvajnice, ki pa so odbile kitajske napade.

Heimwehrovci napadli socialne demokrate

62 oseb ranjenih, med njimi 12 težko

Dunaj, 18. avg. (Tel. »Slov. listu«.) Danes je prišlo v kraju St. Lorenzen na Stajerskem med Heimwehrovci in socialnim demokratskim Schutzbundom do spopada, katerega so se že davno bali. Socialni demokrate so priredili shod, katerega so Heimwehrovci razbili. Shod je bil prirejen v proslavo desetletnice tamošnje skupine socialnega demokratič-

nega republikanskega Schutzbunda, na katerem je govoril Heimwehrovcem silno osovra-žen župan iz Brucka ob Muri, deželni poslanec Walisch. Walisch se je izpostavil tudi pri nemirih pred dunajskim deželnim sodiščem meseca julija 1927. V St. Florenzu so se socialni demokrate in Heimwehrovci spopadli tako srdito, da je bilo 62 oseb ranjenih, med

njimi 12 težko. Tudi v Lienzu na Tirolskem so bile manifestacije Heimwehrovcev, ki pa so potekle mirno in na katerih je govoril voditelj Heimwehrovcev dr. Steudle ter posebno ostro nastopil proti zveznemu kanclerju Streeruwitzu. Socialnodemokratske protestne manifestacije proti Heimwehrovcem v Wiener Waldu so potekle popolnoma mirno.

Blagoslovitev kapelice na Krvavcu

Kranj, 18. avg. (Tel. »Slov. listu«.) Danes med 11 in 12 se je vršila blagoslovitev nove kapelice in pastirskih domov na Krvavcu. Pomožni škof dr. Rožman je imel pred kapelico cerkveni govor. Po darovanju za kapelico pa je služil sveto mašo. Na zborovanju je nato govoril predsednik Slovenskega planinskega društva dr. Tomišek, ki se je zahvalil vsem dobrotnikom kapelice. Oglasil se je k besedi tudi šolski upravitelj v Cerkljah Lapa-jne, ki je govoril v imenu pašniške zadrage. V svojem govoru je opozarjal planince, naj ne bi na svojih potih nikdar dajali povoda za pritožbe. Obenem pa je naročil kmetom, ki so se v velikem številu udeležili slovesnosti, da bi šli planincem vedno na roko. Za njim je govoril p. Beneš iz Kamnika, ki je pohvalno omenil vse, ki so podpisali akcijo za zgraditev kapelice na Krvavcu. Zlasti je pohvalil gospo Mejačevo iz Komende. Zahvalil se je tudi raznim obrtnikom, ki so delo izvršili. H koncu je govoril še profesor dr. Rožič kot nekdanji pastir v teh krajih. Udeležencev se je zbralo pri kapelici okoli dva tisoč; med njimi je bilo največ okoliških kmetov, veliko gostov pa je bilo tudi iz Ljubljane, Kamnika in Domžal.

Smrtna avtomobilska nesreča pri St. Jerneju

Ze v soboto, ob pol 6 zvečer se je pripetila pri St. Jerneju težka avtomobilska nesreča. V smeri od Zagreba proti Novemu mestu in Ljubljani je privozil osebni avto, v katerem sta sedeli dve osebi: gospod in dama. Pred St. Jernejem je avto srečal dve ženski, ki sta šli po cesti. Avto je vozil pravilno po desni strani ceste, toda ena od obeh žensk, Antonija Duh iz Rake, je skočila preko ceste, hoteč se avtu umakniti na levo stran. Avto jo je z blatnikom podrl na tla. Zenska je omedlela. Avto se je ustavil in gospod iz avta je povprašal, če se je ženska pripetilo kaj hudega. Njena tovarišica je odgovorila, da ji najbrže ni drugega kot samo hipna slabost. Avto je nato odvozil dalje proti Ljubljani. Toda ponesrečena ženska je kmalu zatem za notranjimi poškodbami umrla. Slučajno pa so si ljudje zapomnili številko avtomobila: 11-A-11, čer jo telefonirali v Ljubljano. Pozno zvečer so na ljubljanski mitnici na Dolenjski cesti res ustavili avto z isto številko ter je policija presenečenemu pasantu, nekemu uglednemu zagrebskemu podjetniku, napovedala aretacijo. Ko je Zagrebčan pojasnil ves dejanski položaj nesreče in dokazal svojo lojalnost ob priliki nesreče, so ga na policiji odpustili.

Jugoslovanski oficirji v Poznanju

Varšava, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) Poljska agencija Pat poroča, da so si jugoslovanski oficirji večeraj razgledali mednarodno razstavo v Poznanju. Popoldne so bili na posestvu grofa Lenskega v Pozadovu, kjer so si ogledali tamošnjo žrebčarno. Grof Lenski je priredil jugoslovanskim oficirjem banket, na katerem so bile izmenjane bratske zdravice. Danes so jugoslovanski oficirji prisostvovali v vojaškem taborišču Bjedrus velikim vojaškim vajam. Nočjo bodo jugoslovanski oficirji gostje komandanta armadnega kora v Poznanju.

Belgrajske vesti

Danes so položili temeljni kamen za novo katoliško cerkev na Čukarici. Temeljni kamen je ob navzočnosti belgrajskega nadškofa Rodiča blagoslovil belgrajski župnik Wagner. Slovesnosti se je udeležil tudi svetnik tukajšnje apostolske nunciature Pazini.

Vlak s posmrtnimi ostanki med vojno v Franciji umrlih srbskih vojakov je prispel danes v Belgrad. Na kolodvoru jih je sprejela delegacija rezervnih častnikov in aktivnega moštva. Pokojnikom v slovo so govorili general Krstić, francoski poslanik na našem dvoru general Dard, zastopnik občine Protić ter zastopnik Narodne odbrane Solović.

Temeljni kamen za častniški dom v Valjevu so danes blagoslovili.

Sila inserata

Vse preveč je še vedno trgovcev in podjetnikov, ki premalo inserirajo, ker se ne zavedajo kakšna sila je v dobrem inseratu. Še vedno je vse polno ljudi, ki mislijo, da prinaša inserat samo dobiček listom in da so torej inserati samo lepša oblika za podpiranje listov. Ali ni tako, ker sila inserata je realna stvar, kakor se je baš na sedanjem svetovnem kongresu za reklamo sijajno dokazalo.

Samo par dokazov o sili inserata, kakor jih navaja znani gospodarski pisatelj Casson. Med drugimi navaja Casson te dokaze o sili inserata.

Šest angleških tvrdk izda za reklamo najmanj 20 milijonov mark (okoli 270 milijonov dinarjev), za časopisno reklamo. Ali je zato njih dobiček manjši? Nasprotno. V vsakem delu sveta prodajajo sedaj več in njih dobiček narašča. Ali ni mar tako, da so v vsakem mestu največja podjetja ona, ki največ inserirajo?

Osem vodilnih trgovcev v Londonu je izdalo v preteklem letu 6 milijonov mark za inserate. Njih čisti dobiček pa je znašal 52 milijonov. Za vsako marko, ki so jo izdali za reklamo, so dobili nazaj osem mark.

En celostranski inserat v dnevniku je prinesel neki londonski specialni trgovini drugi dan 50.000 strank.

Ko je ameriška vlada prevzela železnice, je opustila reklamo. Smatralo je ta izdatek za nepotreben in prepričana je bila, da prihrani 28 milijonov mark, kolikor so prej dale železnice za reklamo. In posledica? Dohodki železnice so v enem letu padli za 600 milijonov mark.

Pa še par drugih primerov. Barnum, »očee bluffa«, kakor so dejali že skoraj legendarnemu cirkuškemu direktorju, je zapustil 20 milijonov dolarjev vredno premoženje, ker je znal delati reklamo.

Kaj vse zmora dobra reklama, je nazorno povedal v svoji avtobiografiji lastnik velikanke trgovske hiše v Chicagu. Tom Muvrey. Najprej je prodajal po ulicah jabolka, po dolgih bojih pa je odprl malo trgovino z oblekami. V časopisih je priobčil ta inserat: Pod fotografijo svoje glave od zadaj je napisal: »To sem jaz, Tom. Kdor me hoče spoznati od spredaj, naj me obišče v svoji trgovini.«

Drugič je objavil spretno sestavljen inserat o svojih dežnih plaščih. Inserat je imel popoln uspeh in v enem dnevu je prodal 50 plaščev. Nato je povečal inserat in uspeh je bil neverjeten. 3500 plaščev je prodal v 50 dnevih.

Kdo se ne bi spominjal inserata, ki ga je včasih objavljala tudi skoraj vsak slovenski list in ki se je začel z besedami »Jaz Ana Čižla«. Nekateri so se morda smejali temu inseratu in njegovi vsebini, toda po vsem svetu je bila Ana Čižla znana in to je zadostovalo, da si je pridobila milijonsko premoženje.

Ford je postal to, kar je, vsled svoje ves svet obsegajoče časopisne reklamne propagande. Citroën, francoski avtomobilski kralj, je tudi mojster reklame. In tako naprej, nešteto in nebroj primerov o neverjetni sili inserata.

Seveda pa je treba prav in zadosti inserirati. Kdor se poslužuje le dolgočasnih in skoraj uniformiranih inseratov, ta ne bo zbudil zanimanja javnosti. Enako ne bo imel pravega uspeha tisti, ki samo tu pa tam priobči kak mal inserat. Inserirati je treba mnogo in pogosto, da ostane inserat ljudem v spominu. Cisto tako, kakor je delala Ana Čižla.

So pa pri nas tudi ljudje, ki mislijo, da ne potrebujejo inseratov, da gre njih podjetje itak dovolj dobro. Težka zmoti je to, ker v gospodarstvu nazaduje vsak, ki stalno ne napreduje. Kdor ostaja na isti liniji, ta že nazaduje, ta je že izgubil polno priliko, da poveča svoj obrat in svoj dohodek. Vse te prilike je že izkoristil drugi.

Nove trge odpira reklama in v tem je njen veliki gospodarski pomen. Odpira pa nove trge doma in v tujini. Novi trgi pa pomenijo dvig cene, večjo vrednost produkcije, kar je eden glavnih pogojev, da bo konec našega siromaštva.

Vsi, ki so imeli uspeh v gospodarstvu, priznavajo moč inserata. Zakaj mislijo nekateri, da so modrejši od Forda in vseh drugih uspešnih ljudi? Ali ni bolj pravilna misel, ki pravi, da mora biti njih metoda pravilna za nas, saj se gospodarstvo razvija povsodi po istih zakonih. Eden prvih teh zakonov pa je, da je inserat realna stvar in da se za reklamo izdan inserat dobro rentira. Zakaj ne bi tudi Slovenci upoštevali ta zakon?

Grški sanitetni šei v Zagrebu

Zagreb, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) Dr. Metalinos, načelnik zdravstvene službe grške republike, je prispel preko Dalmacije v Zagreb. Namen njegovega potovanja po naši državi je, da spozna delo naših higienskih in zdravstvenih ustanov. V Zagrebu bo ostal dva meseca. Dr. Metalinos je že obiskal južno Srbijo, kjer si je ogledal tamošnje higienske zavode in izjavil, da je zelo navdušen za vse, kar je videl, ter izrazil svoje veselje nad napredkom naše države na higienskem polju.

Dunajska vremenska napoved. Lepo vreme bo trajalo dalje. Verjetne pa so posamezne nevihte.

Novosadska vremenska napoved. Večino ma vedro s slabim vetrom. Na severozapadu nekoliko oblačno. Temperatura se ne bo veliko spremenila.

Zeppelin bo danes na Japonskem

Friedrichshafen, 18. avg. (Tel. »Slov.«) Postaja v Friedrichshafnu je dobila ob 16. uri srednjeevropskega časa brzojavko od zrakovplov, da se nahaja na 48 stopinji severne širine zahodno od Sahalina.

Friedrichshafen, 18. avg. (Tel. »Sl. List.«) Davi ob osmih srednjeevropskega časa je zrakovplov »Zeppelin« dosegel mesto Ayan ob Ohotskem morju. Računa se, da bo zrakovplov v ponedeljek jutraj srednjeevropskega časa došel do Tokija.

Moskva, 18. avg. (Tel. »Sl. List.«) Kot prve vesti o »Zeppelinu« od sobote zjutraj dalje sta došli danes dve brzojavki na nemško poslaništvo, ki pravita, da je zrakovplov preletel Jakutsk ob 2.30 berlinskega časa in da je letel dalje v jugovzhodni smeri z vsemi motorji in s polno hitrostjo. Brzojavki sta zelo pomirili občinstvo, dasi ni bilo mogoče pričakovati nobenih vesti, ker je zrakovplov letel nad neobljudenimi kraji 1000 km severno od železniških in brzojavnih prog.

Tokijo, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) Tukajšnja radio-postaja je prejela iz zrakovplov

Zeppelina vest, da se zrakovplov nahaja na 61 stopinji severne širine, in 120 stopinj vzhodne dolžine.

Kako je »Zeppelin« plul nad Berlinom

(Pismo »Slov. listu.«)

Berlin, 15. avgusta.

Slučajno sem na zapadnem robu mesta, kjer skoro zmanjka hiš in se odpira pogled daleč proti jugu in zapadu. Iz bližnje dekliske srednje šole privre na stotine dijakinj, ki se vsplijejo na prostorno nezazidano cesto. Ker imajo berlinske šole svoje posebne navade, se mi ni prav nič čudno zdelo, ako preživi šola svoj odmor na cesti. Pa ustavljajo se na cesti tudi drugi ljudje, nekaj stražnikov komaj napravljajo prosto pot prometu. Domislim se, da naj bi po poročilu časnikov priletel Zeppelin ob tri četrti na 11 nad Berlin. Bilo je pol enajstih. Le pet minut počakam, tedaj zavpije ena od dijakinj in pokaže proti jugu in že

zamaha na stotine dekliskih rok in zakriči na stotine dekliskih ust. Na jugu se je pokazala velika sivkasta krogla, ki pa se po barvi kot maj dobro loči od nekoliko zamegljenega neba. Počasi se krogla veča. Zeppelin se nalahno zaobrne; mesto krogle vidimo podolgast meh, ki mirno plava nad mestom od juga proti zapadnemu robu mesta. Prav nad nas pride ob tri četrti na 11. Dobro razločimo aluminijasto truplo zrakovplova in na njem črko Z s številko poleg črke; trije pari koles se vidijo ob spodnjem delu zrakovplova; zadaj velik vijak s štirimi krili. Kot bi nekaj živega plaval nad nami, najbolj podobno kakih 6 m dolgemu somu z veliko okroglo glavo. Velik se nam vidi zrakovplov, pa mora biti le visoko; aeroplan, ki plava nad njim, je bolj lahkokrilni ptiček, ki se živahno kreta okrog velikana in ga zvedavo ogleduje. Zrakovplov se polagoma obrača proti severu in pet minut na to (ob 10.50) zopet kot velika krogla izgine. Zjutraj ob 4.35 se je dvignil v Friedrichshafenu; točno šest ur je porabil do Berlina.

Komunistična propaganda na račun malih vlagateljev

Pariz, 18. avg. (Tel. »Sl. Listu.«) Afera komunistične delavske in kmečke banke, ki jo je policija zaprla, dobiva političen značaj. Preiskovalni sodnik je odredil, da se zaplenijo aktivna in vse knjige, iz katerih izhaja, da je banka poslovala nepravilno in izdajala ponarejene bilance. Koliko je ta sum upravičen, bo pokazal šele konec preiskave. Iz zaplenjenih listin pa je že sedaj razvidno, da je banka zaupane depozite in denarje večinoma protizakonito porabljala za podpiranje svojih političnih organizacij in za propagando. Zgubo bodo imeli mali vlagatelji, ki so sami delavci in privatni nameščenci.

Drobne vesti

London, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) Remorker Kings Broath je trčil v Severnem morju v špansko ladjo Obono. 12 mornarjev z ladje Obono je bilo rešenih, 17 mornarjev pa pogrešajo.

Solun, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) Včeraj je bil v Solunu prirejen banket v čast bivšega predsednika vlade g. Herriota. Danes je gosp. Herriot odpotoval v Lerin in prispe v Atene po vsej priliki v sredo 21. t. m.

Atene, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) Grški minister zunanjih del Mihalokopoulos odpotuje koncem tega meseca v Ženevo, kjer bo v imenu Grčije prisostvoval septemborskemu zasedanju Društva narodov.

Tatvina v Jaršah pojasnjena

V soboto zjutraj je v Jaršah pri Mengšu neki o razmerah dobro poučen vlomilec ukradel, oziroma poneveril iz železne blagajne tovarne platnenih izdelkov znesek 34.000 Din. Tatvino so odkrili šele popoldne, ko je bilo treba delavcem izplačati mezde. O tatvini so bili takoj obveščeni orožniki in ljubljanska policija. Po skrbnem poizvedovanju in zasledovanju se je včeraj popoldne posrečilo oblastem izslediti tatu, ki se je ravno pripravljala na beg preko meje. Pri njem so našli še ves ukradeni znesek, razen neke malenkosti. Tat, katerega imena oblasti še nočejo izdati, je bil prepeljan v zapor.

Ljubljanska nedelja

Da ni bilo tako zelo vroče, bi bila včerajšnja nedelja prav taka, kakršno si žele Ljubljančani. Nedelja mora vabiti na izlet in včerajšnja nedelja je vabila. Vabilu pa so se Ljubljančani tudi točno odzvali, da so bile ljubljanske ulice prazne in pušče. Tudi najbolj prometne.

Včerajšnja nedelja je bila zato mirna in do večera ni ljubljanska kronika zapisala nobenega pomembnejšega dogodka.

Polijska kronika

beleži štiri aretacije, in sicer so bili aretirani: 1 oseba radi zlobne poškodbe tuje lastnine, 1 radi splošnega suma, 1 radi izgrede v javnem lokalu in 1 radi nevarne grožnje. Ovdabe navajajo štiri slučaje poljskih tatvin. Štiri ženske so na ljubljanskem polju na tujih njivah kopale krompir ter trgale strožji fižol. Pridejo pred sodišče.

V stanovanju Katarine Ahlin je nastal manjši ogenj, ki pa so ga pogasili že domačini sami in ni bilo treba intervencije gasilcev.

Neki psevdobornik je ovaden rada šušmarstva, dalje sta prijavljena dva slučaja pasjega popada. 1 slučaj izgrede in zaplembe orožja ter še en slučaj zaplembe orožja. Osem pijancev — in nota bene tudi pijank — je ovadenih radi kaljenja nočnega miru, en pijanec pa še posebej radi nedostojnega vedenja.

Delavec se ponesrečil

Na Kette-Murnovi cesti z mrzlično naglico poravljajo železniški vadiuki. 41 letni ljubljanski državljan železnice Ignac Štembal je zasel z roko v železno zagozo, ki mu je zmečkal prste. Z rešilnim vozom je bil prepeljan v bolnišnico.

Z nožem v glavo

V Dravljah so včeraj slavili žegnanje na čast patronu sv. Roku. Zal je imelo to žegnanje tudi nekatere senčne strani. Nekateri so se ga namreč preveč nalezli. V splošnem vinskem razpoloženju jo je najbolj skupil 48 letni hlapec Ivan Jernič, ki ga je nekdo zahrbtno precej obdelal z nožem po glavi. Jerniča so obvezali že na stražnici v Šiški, odkoder ga je rešilni voz prepeljal v bolnišnico. Napadalca je policija že izsledila.

Viljem se sme vrniti v Nemčijo

Senzacionalna izjava ministra Severinga

Bruselj, 18. avgusta. (Tel. »Slov. listu.«) List »Libre Belgique« objavlja razgovor z nemškim notranjim ministrom Severingom o vprašanju, če bi bivši nemški cesar lahko vrne v Nemčijo in pod kakšnimi pogoji. Dopisnik je vprašal ministra, če veruje v povratek bivšega cesarja. Severing je odgovoril, da povratek ni mogoč, vendar pa neverjeten. Na vprašanje, če bi bila v slučaju povratka Viljema II. republika v nevarnosti, je Severing dejal: To sicer ne, vendar pa bi postal položaj bolj težaven in povratek cesarja ni zaželen. Na pripombo, da so razširjene vesti, da bi bil v slučaju, če se cesar vrne, izvršen nanj atentat, je minister rekel: »Pred atentati ni nihče varen, jaz sam ne in tudi nihče drugi.«

Na vprašanje, če minister veruje v povratek monarhistične oblike države, je Severing odgovoril: »Republika se je med nemškim ljudstvom globoko vkoreninila, čeprav zavezniške države niso podpirale republikan-

ske državne oblike v Nemčiji. Približno 70 do 75 odstotkov vseh Nemcev je zvesto udanih republiki. Nemška republika je poklicana, da bo zavzela važno mesto med Združenimi državami Evrope. Da bo prišlo do Združenih držav Evrope, sem prav tako trdno prepričan kakor Briand.«

Cepprav graščak v Doornu zaenkrat, kakor se zdi, ne misli na to, da bi se preselil v Nemčijo, vendar to lahko stori vsak čas, odkar je zakon o zaščiti republike razveljavljen. Viljem je svoboden mož in nemški državljan, kateremu mora biti vsak čas dovoljeno, da se vrne v svojo domovino. Če bi se Viljem II. odločil, da se naseli na enem svojih nemških gradov, ne bi nemške oblasti po obstoječih zakonih na noben način mogle preprečiti tega koraka. Tudi gotove omejitve bivanja, ki so jih svoj čas predpisali prestolonasledniku, ne bi pri Viljemu mogle več priti v poštev. Lahko bi si za svoje bivališče izbral celo Berlin.

Haaška konferenca

Pogajanja za izpraznitev Porenja

Haag, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) Delegacije medzavezniških držav so imele danes ob štirih popoldne konferenco, ki sta ji prisostvovala tudi francoska ministra Cheron in Loucheur. Splošen vtis je ta, da bo konferenca trajala še par dni.

Bruselj, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) »Agence Belve« poroča, da v odbor strokovnjakov, ki naj prouči najnovejše predloge medzavezniških držav, ne bodo poklicani strokovnjaki, ki so sodelovali pri sestavi Youngovega načrta. V nasprotju s trditvijo Snowdena, da zavezniki s svojim najnovejšim predlogom niso stavili nikakih novih predlogov v korist Anglije, se ugotavlja, da je Belgija pristala na novo žrtv v znesku dveh milijonov funtov. V primeru, da haaška konferenca uspe, se prične izpraznjevati druga cونا v Porenju s 15. septembrom. V višinskih krogih se trdi, da zavisí takojšnja izpraznitev Porenja od uspeha haaške konference.

Pariz, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) Memorandum, ki so ga danes popoldne sestavili francoski eksperti pod predsedstvom Cheron kot odgovor na Snowdenovo noto in na katerega so pristali tudi delegati Italije, Belgije in Japonske, ne bo vseboval nobenih novih

predlogov, temveč bo samo polemiziral proti Snowdenovemu odgovoru in skušal dokazati, da ponudbe v prvem memorandumu zadostno odgovarjajo Snowdenovim željam.

Pariz, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) Agencija Havas poroča iz Haaga, da je angleški minister financ Snowden privolil v to, da se delegacija Anglije udeležuje razgovorov delegacij ostalih upniških sil in da z njimi razpravlja o predlogih, ki se nahajajo v medzavezniškem memorandumu.

Berlin, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) Iz službenih krogov se demantira vest, da bi bil nemški minister zunanjih del dr. Stresemann na sestanku s Snowdenom sprejel kot pogoj za pogajanja, da se izpraznitev tretjega pasu izvrši šele meseca julija prihodnjega leta.

Haag, 18. avg. (Tel. »Slov.«) Čuje se, da se bodo v ponedeljek sestali šefi delegacij onih držav, ki so interesirane pri izpraznitvi Porenja, in sicer Briand, Stresemann in Jaspas pri Hendersonu in da bodo dalje razpravljali o izpraznitvi. Kakor doznava Vaš dopisnik, bo Briand v ponedeljek pred tem sestankom sporočil nemškemu zunanjemu ministru Stresemannu francoski termin za začetek evakuacije Porenja.

Mednarodni študentovski kongres

Budimpešta, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) Mednarodni študentovski kongres v Budimpešti je danes sklenil, da smejo biti narodne študentovske zveze vseh dežel zastopane v mednarodni študentovski konfederaciji samo po svojih lastnih državah. Ker so avstrijske in nemškočeške dijaške zveze zastopane po splošni nemški državni zvezi »Studentenschaft«, po tem sklepu zveze avstrijskih in nemškočeških študentov ne bodo mogle biti več zastopane v tej »Studentenschaft«, ravno tako pa tudi hrvatske študentovske zveze ne bodo mogle biti zastopane drugače, kakor v Jugoslovanski študentovski zvezi.

Zlata poroka v mesnem zavetišču

Lepa, pristrčna slovesnost se je vršila včeraj v mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici. Oskrbovanca, 72 letni Janez Hafner in njegova zvesta žena, 74 letna Franciška, sta slavila včeraj svojo zlato poroko. Pri cerkveni slovesnosti pri Sv. Petru sta bila za pričo mag. ravnatelj dr. Zarnik in mag. nadoficijal Kozinc. Po cerkvenem obredu se je vršila v mestnem zavetišču zakuska, katere se je udeležilo tudi nekaj obč. svetnikov, članov social. odseka, mag. uradnikov ter znancev in sorodnikov obeh zakonoporočencev.

Živi pokopani

Katovice, 18. avg. (Tel. »Slov. listu.«) V premogokopu »Hildebrand« v Neudorfu so včeraj v globini 700 m eksplodirali plini, radi česar se je vnel premogov prah. Pri takoj uvedeni rešilni akciji so mogli rešiti šest delavcev, ki so večinoma vsi imeli težje opekline. Doslej so izkopali tri mrtve. V bližini kraja nesreče se nahaja 13 rudarjev, kateri so radi požara odrezani od zunanjega sveta. Nobenega upanja ni, da bi jih mogli rešiti.

Francija brez brezposelnih

Pariz, 18. avg. (Tel. »Sl. Listu.«) Francija je med onimi srečnimi državami, v katerih ni brezposelnosti. Uradna statistika navaja, da znaša sedaj število brezposelnih v Franciji 419, od teh 288 moških in 131 ženskih. Pri tem pa je priseljevanje inozemskih delovnih moči ostalo neizpremenjeno.

Mariborčan aretiran na Dunaju

Dunaj, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) V nekem dunajskem hotelu so aretirali 20 letnega, iz Avstrije izgnanega mehanika Bogomira Sabaja iz Maribora. Prijavil se je v nekem hotelu z napačnim imenom skupno z neko sumljivo žensko. Osumljen je bil, da je z nekim tretjim sokrivcem izsiljeval neprestano denar od nekega homoseksualca.

Mariborska nedelja

Maribor, 18. avgusta.

»Vročina pa taka!« pravijo te dni Mariborčani in bežijo iz mestnega zidovja v zeleno naravo in na hladno Pohorje. Tudi danes je bila vročina nenavadno občutna. Vrtovi se sušijo, vodostoj v mestnem vodovodu pada...

Slovensko pevsko društvo »Maribor« je izletelo korporativno v vabljivo Jarenino. Tamošnji narodnjaki so privedli posebno slovesnost. Kanonik in dekan Josip Čížek je bil ta dan odlikovan z redom sv. Save IV. vrste, a domači župan in zadrugar Franc Spal z zlato kolajno. Okrajni glavar dr. Ipavc je na trgu pred cerkvijo na slavnostni način izročil odlikovanje ob prisotnosti velikega števila prebivalstva. Kanonik Čížek je bil ob izhodu svetovne vojne žrtve nemškega ovaščarstva sam na radi tega, ker je s svojo očetovski besedo znal v Jarenini in okolici organizirati Slovence in Slovenke v močno narodno, versko in gospodarsko falango. Se le sedaj je preganjan dobil nekaj zadoščenja. Avstrija je sicer obljubovala satisfakcijo in odškodnino za muke, ki so jih morali prenašati preganjani slovenski rodoljubi, a tedaj je ostalo samo pri besedah. Ob enem s to slavnostjo se je popoldne vršila dobro obiskana veselica, pri kateri je sodeloval naš pestr in čili »Maribor« pod vodstvom g. Gašpariča. In tudi mnogo drugih Mariborčanov je došlo na veselico. Saj je znano, da v Jarenini toči Cvilakov Martin »zlahotno« vinsko kapljico.

Kaj bo z nameravano vzpenjačo na Pohorje? To vprašanje je včeraj zvečer »pri Zamorc« na dolgo razmotrival inž. Rudolf Frank-Meran, ki je znan strokovnjak glede žičnih železnic. Mož je optimist, kar se tiče izvedbe tega projekta. Ali glavno vprašanje, kje dobiti denarja, je še vedno nerešeno. Mariborčani z neko rezervirano gledajo na vse predpriprave. Da pa udeležba pri predavanju ni bila večja, je pa kriv pripravljalni odbor sam, ker se mu ni zdelo vredno, da bi razglasil novico o predavanju razun v »Jutrovnem Večerniku« in »Mariborcu« še v kakem drugem listu.

»Dravac«, agilna železničarska godba je koncertirala v Framu ob izredno obilni udeležbi. Framčani imajo še mnogo cvenka, radi tega si lahko privoščijo od časa do časa tudi godbo od zunaj.

Silno iznajdljiv je znani gostilničar »Prlek« iz Tattenbachove ulice, ki je ustanovil nedavno ob novi okrajni cesti pri Sv. Petru okusno urejeno gostilno. Navedil si je močan Radio- aparat in Sentpetrani, ki so itak znani kot rojeni muzikantje, kar oblegajo novo gostilno. Pa tudi Mariborčanov je vedno več tam. Saj ima »Prlek« — Božič vabljiv napis na zidu: »Tu ne hote mimo, ti je dobro vino!«

Tihotapeci so danes zopet pošteni »gor

plačali. Mislilec, da bodo člani finančne kontrole vsled vročine raje legli v senco, so kar na več mestih na naši državni meji poskusili svojo srečo s saharinom. A strogi možje v zelenih suknjah in »puškico nabasane« ne poznajo šale. In cela vrsta tihotapskih bratcev in sestric je romala v »špekamro«. Saharin pa so

finančni stražniki dobro shranili, da se ne pokvari...

Kakih posebnih mestnih dogodkov in novic pa ni bilo. Par običajnih nesreč in arstacij, pa je bilo tudi vse. Pravi Pohorec je rekel: »Či kika mostn'ga...«

Sport

LJUBLJANA : MARIBOR 6:1 (3:0)

Včerajšnja običajna medmestna tekma se je končala za Maribor z nepričakovano visokim rezultatom. Ljubljana se je Mariboru za zadnji poraz temeljito revanžirala. Ta tekma je obenem pokazala podveznemu kapetanu precej jasno sliko, kako naj bo sestavljeno naše moštvo za tekmo z Grazom.

Vse moštvo je podalo prav dobro igro in gotovo g. Dolinar ne bo imel posebno težak posel s sestavo reprezentance. Edini vratar je Ahilova peta, vendar je Koren iz Maribora, momentalno v tej formi brez konkurence.

Na desno krilo spada brez nadaljnega Jug. Krilska vrsta je precej izenačena, vendar bi postava Pišek, Slamič, Košenina še najbolj odgovarjala. Obžalovati je le, da to moštvo ne bo moglo igrati več tekem, kajti le na ta način bi se odpravile nekatere pomanjkljivosti. Je sicer precej »sklapan«, med posamezniki pa v gotovih momentih ni bilo pravega razumevanja. V bodoče naj se za take reprezentančne tekme prično predpriprave.

O igri bi predvsem poudarili, da tako se pri nas že lep čas ni igralo. In sicer smo se divili obojestransko lepi igri. Maribor je podal vzorno igro ter potisnil Ljubljano parkrat decela v obrambo. Imeli so pa smolo in napad je »umiral« v lepoli igri. Te napake ljubljanski napad ni imel. Večinoma so se vse akcije končavale z lepimi strelci, od katerih je nekatere mladi Koren II naravnost mojstrsko branil. V bratih Korenih je imel Maribor največjo zaslombo, stari Barbarić je precej popustil, krilska vrsta je bila zelo šibka. Edini Seifert je zadovoljeval, Kirbiš kot srednji krilec je bil proti triu Ljubljane skoro brez moči. V napadu sta ugrajala zlasti krili in le neodločnost notranjega trija je zakrivila, da ni Maribor dosegel ugodnejših rezultatov. V domačem moštvo je bil najboljši zopet Verovšek. S Korenom sta bila najboljša moža na polju. Svetič še ni v svoji stari formi, dal je pa dobrega partnerja. Krilska vrsta je bila tudi pri Ljubljani najslabši del moštva. Sicer pa je, kakor smo že omenili, med halfi, ki so na razpolago, težka odločitev, kdo je boljši, ker so prilicno vsi enaki, če namreč hočejo igrati. V napadu je trijo dobro zaigral, Uršič na krilu je igral malo preveč egoistično, Jug je bil pa prav dober in Camernik ne more priti v poštev. Doberle je na včerajšnji tekmi dosegel »hat trick« in to s samimi krasnimi strelci.

Moštvi sta se predstavili g. Vodišek v sledečih postavah: Maribor : Koren I, Koren II,

Barlovič, (Rapid) Konič, Kirbiš, Seifert (Rapid) Bertonec, Najzar, Pribersek, Vodeb, Starec (vsi Maribor).

Ljubljana: Korče (Burja) Verovšek — Svetič, Zemljak, Slamič, Pišek (Košenina), Uršič, Doberle, Svetič, Oman, Jug, (Camernik). Tekmi ni prisostvovalo ravno veliko občinstva, pač pa so zato maloštevilni gledalci prišli v polni meri na svoj račun.

Ilirija jun.: Primorje jun. 3:2 (3:1).

Finalna tekma za prehodno darilo Ilirije se je končala z zasluženim zmago Ilirskih junorjev. Igra je bila vseskozi na višku zlasti glede kombinacij, kjer so se juniorji Ilirije pokazali kot boljši taktiki. Igra so imeli decela v rokah, zadnjih 15 minut so pa Primorjani ostro pritiskali in dosegli drugi gol, izenačenje je pa viselo v zraku, juniorji Ilirije niso vzdržali tempa, ki ga je Primorje diktiralo, ugnajala sta oba branilca Primorja in srednji krilec Ilirije. V napadu Ilirije je bil Nace Šibek. Ilirija pride s to včerajšnjo zmago v finale, kot prvak ljubljanskega okrožja s prvakom mariborskega okrožja.

NEGREČA PRI NOGOMETNI TEKMI

Na igrišču ASK »Primorja« se je včeraj popoldne pripetila težja nesreča. Pri nogometni tekmi si je zlomil desno nogo 17letni mizar-ski vajenec Franc Počkaj. Rešilni voz ga je prepeljal v bolnišnico.

Rapid — Nicholson 5:0.

Dunaj, 18. avg. (Tel. »Slov. Listu«.) Na igrišču v Hütteldorfu so se danes otvorile tekme za jesensko prvenstvo. Igrala sta Rapid in Nicholson pred 20.000 gledalci ter je zmagal Rapid s 5:0 (2:0). Gole za Rapid so dosegli v prvem polčasu v 1. in 16. minuti Kirbes, v drugem polčasu pa v 15. minuti Wessely, v 23. minuti Wesselik in 44. minuti Smistik.

Igra Austria : Hakoah pa je končala s 4:3 (4:1).

PLAVALNE TEKME V VARŠAVI

Varšava, 18. avg. (Tel. »Sl. L.«) Včeraj so se tu vršila plavalna tekmovanja med plavalnimi reprezentancami Češkoslovaške, Jugoslavije in Poljske. Tekmam sta med drugimi prisostvovala tudi poljski minister financ Matuševski in jugoslovanski poslanik v Varšavi Branko Lazarevič. Pri včerajšnjih tekmovanjih so bili doseženi naslednji rezultati.

Dame: 100 m hrbtno: I. Dokler (Češkoslovaška), 1:34.9. II. neka poljska plavalka. III. Wolfartova (Jugoslavija) 1:38.6. IV. Godina (Jugoslavija).

Gospodje: 400 m: I. Getrauer (Češkoslovaška), 5:30.8. II. Senjanović (Jugoslavija), 5:39. III. Bulat (Jugoslavija), 5:47.

Skoki: I. Grilec (Jugoslavija), 833 točk. II. Kordelič (Jugoslavija).

Gospodje: 100 m hrbtno: I. Heiling (Češkoslovaška) 1:20.1. II. Marčeta (Jugoslavija), 1:22.1. III. Barbič (Jugoslavija), 1:24.2.

Dame: 400: I. Roje (Jugoslavija) 6:38.4. II. Godina (Jugoslavija), 7:12.4.

Waterpolo: Jugoslavija : Poljska 5:0 (3:0).

Auto podrl dvoje dreves

Iz St. Jerneja na Dolenjskem nam poročajo: Snoch je z vso brzino pridrvel nek zagrebški avto v smeri proti Novemu mestu. Na ovinku v Dol. Mokrem polju, kjer krene cesta na desno, je avto z vso silo drveč krenil s ceste, se zadel ob jablano in češpljo in obe drevesi prelomil na dvoje, kakor bi jih podžagal. V senci sta sedela čevljar Vrevo in njegova žena ter mala sedemletna Ivica. Prav malo je manjkalo, da ni avto povozil Ivice. Razume se, da so se vsi trije močno prestrašili. Pri avtu se drugega ni zgodilo, kakor da se je ubila ena sipa, nakar je zopet vozil dalje proti Novemu mestu. Nezgoda je baje zakrivil sin lastnika avtomobila, ki se je šele učil šofirati.

Inserirajte v »Slovenskem Listu«!

Nova radijska sezona se bliža!

Preglejte svoj aparat - njegove

žarnice

zvočnik - anteno! — Nabavite si pripravo za priklopitev na električen tok, ki Vam znatno zmanjša obratne stroške! — Če mu manjka eno ali drugo, če ga želite modernizirati ter ga usposobiti za novo radijsko sezono, dostavite ga delavnic

RADIO LJUBLJANA - Miklošičeva 5
Vprašajte po novih izumih za bodočo sezono!

Med tednom

Gospod urednik! Enkrat ste mi omenili, naj Vam kaj napišem. Dandanes pa je pisanje težka in neprijetna stvar in nevaležen posel, ker so ljudje strašno sitni in občutljivi za vsako besedo. Zato ne morem Vaši želji ustreči drugače kakor s tem, da Vam napišem resnično zgodbo tako, kakor se je zgodila. Napisati jo hočem zato, ker sem se takrat silno pregrešil nad postavo in s skesano izpovedjo bi si rad olajšal svojo pregrešno dušo vsaj za en greh. Bilo pa je to tako:

V blagoslovljenem letu 1917 sem čepel nekje v tesni zilijski dolini v še tesnejši vojaški pisarni kot adjutant, kar sem smatral kot hraber vojščak za veliko sramoto. Pomislite, drugi so smeli streljati, jaz sem moral pa reševati puste in dolgočasne akte. Zato sem iz samega maščevanja pošiljal vse akte, kjer je to količkar šlo z opazko »Abgetreten...« na naslov »K. u. k. Militärkommando Lemberg«. Od tiste komande ni prišel namreč nikdar več noben akt nazaj, ker se je po zaslugi Rusov vedno selila, in zato je bila moja misla vsak dan opoldne brez aktov, mene so pa pohvalili, da prav pridno »delam«.

Nekega dne pa prinese sluga višje komande pismo za mojega poveljnika. Ta se je pripravljaj na svoj običajni sprehod in je pismo prebral kar stoj. Ko je prebral, mi pravi:

»Jutri ob 7. zjutraj se javi na vojnem sodišču. »Kriegsrecht« bo. Komandiran si tja kot predsednik. Za lepega tepca te morajo imeti, da te nimajo dati drugam kot na sodnijo! Servus!« — Tako mi je rekel g. major W.

Majorjeva sablja je ropotala po stopnjicah, moje roke so pa segle po knjižici z naslovom »Kriegsrechtliche Bestimmungen«. Odprem knji-go kar na slepo in berem, da pozna »Kriegsrecht« samo eno kazno: smrt.

»Prav prijazna zadeva to,« si mislim in gledam naprej. Pa najdem zopet zapisano: »Ob-sodba mora biti izrečena soglasno.« Nato sem knjižico odložil, ker sem spoznal, da me ranjka

mati res niso rodili za paragrafe in sem začel zopet pošiljati akte na »K. u. k. Militärkommando Lemberg«, dokler jih ni zmanjkalo za tisti dan.

Drugo jutro sem stal že zdavnaj pred napovedano uro pred hišo, kjer je uradoval »Kriegsrecht«. Se danes vem, da sem bil nekam zelo dobre volje in tako lahko mi je bilo, da bi bil kar »Dagoberta« zapel, ki je najlepša izmed vseh pesmic, kar jih pozna svet, menda samo za moja ušesa. In sem ga tudi zapel, samo ne na glas, ker se je začel zbirati že drugi del slav-nega »Kriegsrecht-a«.

Prišli so: Podpolkovnik kot predsednik, en stotnik, en nadporočnik in mogočni gospod avditor z aktovko, kjer je imel spravljeno življenje ali pa smrt.

Sli smo v sobo, kjer je bilo že vse pripravljeno. Miza je stala bolj visoko, na mizi križ in dve sveči, okoli mize pa stoli. Ja, — še to moram povedati: Bila sta tu še dva častnika, eden je igral državnega pravdnika, drugi pa odvetnika. Jurist ni bil nobeden izmed obeh. Če bi bil obtoženec to vedel, bi bil to smatral čisto gotovo tako kot jaz, za dobro znamenje. Potem smo se vsedli, avditor je pa odprl aktovko.

Predsednik nam migne in mi vstanemo. Sluga prižge sveče. Avditor bere besedilo pri-sege, da bomo sodili po svoji vesti, mi smo pa držali med branjem tri prste kvišku. Če so si moji tovariši-sodniki pri tem kaj mislili, ne vem. Jaz nič.

Po prisegi smo se vsedli. Sluga je sveče »gehorsamst« vpihnil, gospod avditor je pa iz-velekl iz aktovke neko pisanje. Iz tistega pisanja nam je prebral, da je prišlo tisto pisanje od ar-madnega poveljstva samega. Armadno povelj-stvo pa, da želi, naj sodijo gospodje vojaški sod-niki nekoliko bolj strogo, ker disciplina v vojski vidno peša. Ker če ne bodo gospodje sodniki bolj strogi, da bo kmalu vse vojaške discipline konec in da bo vrag vzel vse skupaj. Takrat se je v mojem prevratnem srcu oglasilo: »Ko bi le!«

Francosko časopisje. V Franciji izhaja dnevno 7 milijonov števil različnih časopisov. Od teh je šest milijonov katolištvu sovražnih ali pa versko brezbriznih. Po krstni knjigi pa je v Franciji 90 odstotkov prebivalstva katoličanov in le 10 odstotkov brezvercev. Zavednih katoličanov je torej le 15 odstotkov.

Največ cerkva na sve-tu ni v Rimu, ampak v Berlinu, namreč 260. Od teh 132 protestantovskih, in 64 katoliških.

»Brazgotinec« pravijo lumpje iz mesta Chicago v Ameriki svojemu poglavarju Caponeju. Kljub njegovi drznosti so ga pa te dni le ujeli in vtaknili v ječo. »Brazgotinec« je pa pisal iz ječe najboljšemu odvetniku in mu ponuja 50.000 dolarjev (blizu milijona lir), če ga izreže. Se vidi, da je njegova obrt nesla.

Zobozdravnik med. univ.
DR. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobne in ustne bolezni
sprejema od 8.-12. ure in od 3.-6. ure
v Ljubljani, Krkok trg 10

Inserirajte v »Slovenskem Listu«!

Leto strahote 1793

Spisal Victor Hugo.

35

Sploh so imeli Vandejci svoj poseben način bojevanja. Če je bilo treba bežati, so zaklicali njihovi vodje: »Vrzite proč coklje, puške obdržite!« Če jim je zmanjkalo municije, so se vrgli na municijske vozove republikanov. Če se je bližal sovražnik, pa so imeli ranjence, so jih skrili v visoko žito ali v praprotje; in ko je bila stvar pri kraju, so šli zopet ponje. Uniform niso nosili; obleka jim je visela s telesa v capah. Kmetje in plemiči, vsi so oblekli, kar jim je pač prišlo pod roko. Vsi pa so imeli bele šerpe in pas. V njihovih vrstah so se bojevale tudi ženske, gospa Lescure, ki je postala pozneje žena La Rochejaqueleina, Tereza de Mollien, ljubica La Rouariejeva, lepa mlada madam La Rochefoucauld in Antonijeta Adams, ki je bila tako hrabra, da so jo, potem ko so jo ujeli, ustrelili z vsemi častmi. Konjenikov je bilo v kmetijski vojski le malo; sploh je bilo težko dobiti konja. Voditelji so se med seboj sovražili. Oboroženi so bili Vandejci z drogovi, prekljami, vilami, srpi, starimi in novimi puškami, lovskimi noži, sulicami, z gorjačami, okovanimi z žebli; nekateri so nosili prsi iz dveh mrtvaških kosti. Napadali so z divjim vpitjem, skočili od vseh strani iz gošče, gričev, host, klancev, grap in sotesk, napravili polkrog in začeli klati ter pobijati vse, kar jim je bilo na poti — potem so zopet izginili. Če so marširali skozi republiško vas, so podrli »drevo svobode«, ga zažgali in plesali okoli njega. Obnašali so se ko nočne živali: molče so premarširali petnajst milj, ne da bi pohodili eno bilko na poti. Če se je zvečer v vojnem svetu sklenilo, da se imajo drugo jutro napasti republiške straže, so nabasali puške, odmrmljali svojo molitev, slekli lesene coklje in

bosi polzeli v dolgem pohodu skozi hoste, goljave in vresje, ne da bi izpregovorili besedico ali samo vzdihnil. Kakor mačke v temi.

Vsa ta vstaja, ki so jo podpirali tudi federalisti z žirondističnega juga, pa je bila velika zmota, ogromna kmetijska armada je zastoj trošila svoje sile; polom je bil neizogiben. Kako naj bi ta krdela kmetijskih irharjev naskočila Pariz, premagala narodne armade, ki so jih vodili prvovrstni generali in navduševali najizbranejši duhovi sveta? Poraza pri Le Mans in Savenay sta razblinila v nič to strašno blodnjo. Vandeji je bilo nemoogoče prekorati reko Loire. Vse je zmogla — samo tega ne. Le v Vandeji sami je Vandeja bila nepremagljiva. Tu je bil Vandejec sam svoj gospod: tihotapec, kmet, pastir, divji lovec, hlapec, cerkovnik, pa tudi klatež, morivec in vojščak; gozdna žival, ki je ni bilo moogoče zalotiti, ujeti ali uničiti.

Vandejska vstaja se je izjalovila. Druge vstaje so bile uspešne, tako na primer švicarska. Med vstaji v gorah, kakor so bili Švicarji, in vstaji po gozdovih v ravnini, kakor so bili Vandejci, je bila ta razlika — povzročena po usodnem vplivu okoliša — da so se prvi borili za ideale, drugi za predsodke. Gorec se je boril za svobodo, vandejski kmet za stoletne okove; prvi za človeštvo, drugi za svojo faro; prvi za širokost, drugi za omejenost. Gorec je človek žuborečih hudournikov, Vandejec preždeva svoje življenje v močvari; prvi ima nad seboj visoko in prosto nebo, drugi je obdan od gošče; prvi stoji na visokem vrhu, drugi čepi v temi. Visoke gore vzgajajo človeka drugače nego nižave; široko obzorje navaja k velikim idejam, ozko obzorje napravi iz človeka reakcionarja. Vandejec se je boril za svojo deželo, Pariz za vso domovino; tam so bili lokalni patrioti, tu narodnjaki in državljani. Bretonija je bila vedno upornica. Puntala se je svojčas proti monarhiji prav

tako kakor zdaj proti republiki, proti vojvodom prav tako kakor proti narodnim komisarjem, proti kraljevskemu davku na sol prav tako, kakor zdaj proti asignatom: vedno se je Bretonija bojevala za lokalnega duha proti centralnemu, za obosobitev proti združitvi.

Kadarkoli je prišel iz Pariza kak pogon, bodisi od kraljestva bodisi od republike, bodisi v smeri edinodržavja, bodisi v smislu demokracije, to je bilo nekaj novega, in Bretonija se je upirala vsaki novi stvari. Pustite nas pri miru! Kaj hočete zopet od nas? In ravnina je zagrabila za vile, gozd za puško. Strašna trmoglavost.

Vandejska vstaja je bila usodna napaka, glupost ogromnega obsega, upor, ki v zgodovini ni zapustil ničesar ko ime mračnega slovesa. Ijudje so umirali za odsotne užaljene lenuhe, so se v brezmejni hrabrosti žrtvovali za plemenite strahopetce, so udano služili egoizmu padlih veličin — brez načrta, brez strategije, brez taktike, brez cilja, brez pravega vodstva, brez odgovornosti. To je bilo nekaj viteškega in divjega obenem; fanatična blodnost, ki je mislila zagraditi pot luči, nevednost, ki se je glupo in oholo upirala resnici, pravici, pameti in svobodi. Osem let strahote, opustošitev štirinajst okrajev, pokončane njive, uničene žetve, požgana sela, razrušena mesta, oplenjene domove, poklane žene in otroke, ogenj v kolibah, meč v srcih, pomandrano blagostanje — to je pomenila ta bratomorna vojska, ki je razveseljevala srce gospoda Pitta.

Toda Vandeja je vendarle doprinesla svoje k napredku človeštva. Pokazala je v krvi in ognju potrebo, da se njena tema, njena neprodorna gošča, njena divja osamljenost in obosobljeno razsvetli z vsemi žarki luči. Katastrofe po svoje preobrazujejo zgodovino človeštva in urede stvari, kakor treba.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard, H. C. CESARIA MONTEZUM, 32. Din, vez. 42. Din. — 27. zvezek: Pregulič, OTROCI SOLNCA, 24. Din, vez. 32. Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA, 28. Din, vez. 40. Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLCE, 30. Din, vez. 42. Din. — 30. zvezek: Stenblich, NA POLJU SLAVE, 28. Din, vez. 40. Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZJUBILENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24. Din, vez. 32. Din.

Iz prvih dni „Zeppelina“

Ze kmalu po francosko-nemški vojni je izdelal grof Zeppelin svoj prvi načrt vodilnega zrakoplova. Posebnost njegovega načrta je bila v tem, da je imel zrakoplov več manjših balonov, s čemur je bilo preprečeno, da bi že v slučaju manjšega defekta padel zrakoplov na tla. Ali s svojim načrtom ni imel Zeppelin sreče. Povsodi je naletel na nezupanje. Vendar pa Zeppelin ni odnehal in leta 1887. je izročil württenberskemu kralju prvo spomenico o svoji iznajdbi. Nato je v zvezi z inženjerom Koberjem nadaljeval svoje študij in na vse zadnje dosegel, da naj bi posebna komisija učenjakov pregledala njegov načrt. Leta 1895. se je ta komisija vendarle sestala, a je Zeppelinov načrt popolnoma odklonila. Ves obupan se je nato obrnil grof Zeppelin s posebnim apelom na vso nemško javnost. Pa tudi ta apel je bil čisto zaman, ker je vojno ministrstvo vsem, ki so hoteli za zrakoplov žrtvovati velike vsote, to odsvetovalo, češ da iz tega zrakoplova nič ne bo.

V tem svojem oklicu je Zeppelin takole označil namen in pomen svojega zrakoplova:

1. Dajal bi ladjam signale in že iz velike daljave videl gibanje sovražnih ladij.
2. Zrakoplov bi služil paroplovbi z odkri-

vanjem pogrešanih in potopljenih ladij, s fotografiranimi slikami obrežja in morskega dna.

3. V kolonijalni službi bi služil za raziskavanje kolonij in za njih obrambo.

4. Mnogo bi pridobila geografija, ker bi zrakoplov preletel Afriko v treh dneh, dosegel severni pol in se nato v enem poletu vrnil v izhodno pristanišče.

5. Največjega pomena pa bi bil zrakoplov tudi za poštni promet. Iz Berlina v Carigrad bi prenesel zrakoplov pošto v 38 urah, iz Berlina v New York pa v pet in pol dneh.

Vse to je napovedal Zeppelin že l. 1895., pred 34 leti, ko se še nikomur niti sanjalo ni, da bo postal zračni promet tako kmalu dejstvo. Pa čeprav je imel Zeppelin za sebe tudi nekatere znanstvenike, čeprav je sam mnogo žrtvoval, vendar ni dolgo mogel svoje misli uresničiti.

Danes, ko slavi »Zeppelin« s svojim poletom okoli sveta prave triumfe, je treba opozoriti tudi križev pot, ki ga je moral prehoditi stari Zeppelin, čegar glavne zasluge so vsi ti triumfi.

Šef generalnega štaba - vlomilec

Te dni je poskusil v berlinskem zaporu izvršiti samomor neki Peter Klemm. Ta človek je bil pustolovec velikega stila. Bil je v francoski tujski legiji, odkoder je pobegnil in sto-

pil v službo Abd-el-Krima, ki ga je imenoval za šefa svojega generalnega štaba. V neki bitki so ga Francozi ujeli in obsodili na smrt, a so ga na prošnjo Nemčije pomilostili. Prišel v Nemčijo se nikakor ni mogel navaditi na evropske razmere in se je preživljal z vlomilstvom. Nedavno je pobegnil iz ječe, toda kmalu nato je bil zopet ujet, ravno ko je s škafjo nakita skočil skozi neko okno.

Smrt „kralja požeruhov“

Te dni je umrl v Ameriki najpopularnější človek, črnce John Horton, znan pod imenom »kralj požeruhov«. Vse je imel svetovni rekord v »požrtijih« in na svetu sploh ni imel konkurenta. Umrl je v najljepših letih, toda ne od preobilice jedi, ampak od zastrupljenja krvi. Najboljši zdravniki so ga lečili, toda brez uspeha. Z njim je preminul človek, ki je imel največji in najboljši žledec. Preživljal se je na ta način, da je hodil po mestih in tam potom plakatov pozival ljudi, da z njim tekmujejo v jedi in pijači. Pri tem je seveda zmagovalcu obljubil nagrado. Amerikanci radi stavijo in zato je imel Horton dosti zaslužka. V posameznih mestih je živel po več mesecev, ker je vsako stavo vedno dobil in poleg tega še nabral velike vsote denarja. Sicer pa je živel zelo skromno. Jedel je vse, kar mu je kdo ponudil in njegov žledec je vse prebavil. Bolan je bil samo enkrat v svojem življenju, ko je za stavo pojedel dve žlici cementa in nato popil precej vode. Rešil se je tako, da je vzel ogromno količino sredstva za čiščenje. Baje so se mu tedaj precej razširila čreva. Hitro je postal znan po vsej Ameriki. V manjših mestih se ni

smel ustaviti, ker je s svojimi stavami uničil večino ljudi. Niti eden ni uspel, da bi ga potolkel v jedi. Ko se je umaknil v zatišje, je živel na svojem bogatem posestvu in prirejal velike sturnirje v jedi. Najraje je jedel limone s kožo vred. Te limone so mu povečale apetit. Ko je pojedel 12 limon, je mogel pojedti še velik zaboj kalifornijskih jabolk, 20 kg melon, 120 jajc in 10 porcij mesnih jedi. Naravno, da je k takemu »menu« spadala še cela vrsta kolačev. Alkohol ni pil nikdar. Bil je njegov zaklet sovražnik, tudi če je bil zelo žejen. Med obedom je običajno popil 96 čaš soda-vode. Najmanjši zaslužek tega šampiona je bil 1000 dolarjev. Za to ceno je pojedel običajno »samo« 24 srovih jajc z lupino vred. Čim več pa je moral jesti in piti, tem višja je bila seveda njegova tarifa. Vzlic temu pa ni bil preveč debel in tudi ne preveč težak.

Pupilarno varni zavod, najbolj varna naložba!

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: Maribor, Trg Svobode št. 3, tel. 281. Poštna hranilnica 12.363.

Podružnica: Celje, Cankarjeva št. 11, nasproti pošte, prej Južnotatarska hranilnica. Tel. št. 93. Pošt. hran. 10.727.

Sprejema vloge - najugodnejše obrestovanje. Dovoljuje vsakovrstna posojila - najugodnejši pogoji. - Za varnost jamči Mariborska oblast z vso svojo davčno močjo in premoženjem.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporočila

SLOVAR TUJK. Sestavil dr. Fr. Bradač. Cena v platno vezan 50 Din, po pošti 3 Din več. V slovarju najdemo vse, kar je laiku nepoznanega, tujeja; seveda z dodatkom od kje beseda izhaja. Je zanesljiv vodnik in tolmač v številno množico tujih izrazov, katerih je danes natrpano dnevno časopisje. Ima pa tudi namen posloveniti in nadomestiti tuje izraze z dobrimi domačimi.

SLOVENSKO - SRBOHRVATSKI SLOVAR. Sestavil dr. Albin Vilhar. Vezan v platno 70 Din, po pošti 3 Din več.

SRBOHRVATSKO - SLOVENSKI SLOVAR. Sestavil dr. Albin Vilhar. V platno vezan 60 Din, po pošti 3 Din več.

NEMSKO - SLOVENSKI SLOVAR. Sestavil dr. Franc Bradač s sodelovanjem dr. J. Šlebingerja. Cena 96 Din, po pošti 5 Din več. — Izmed vseh dosedanjih slovarjev je ta slovar najpotrebnejši ne samo uradniku, trgovcu, dijaku, temveč vsakemu, ki se nemščine žele uči. Slovar je tiskan v latinici.

Cenejša kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri

TRPIN, Maribor, Glavni trg št. 17

1. Voda, seveda mehka ali nekoliko omehčana z navadno kuhinjsko sodo,
2. Milo Gazela, ki ga dobite pri vsakem trgovcu,
3. Tako snažno belo perilo kot ga vidite na sliki

To je najenostavnejši in najboljši način pranja.

Zvonarna in železolivarna, St. Vid n. Ljubljano

Solidna posrežba! Zahtevajte ponudbe!

Zvonovi za cerkve, podružnice in kapele iz zaječeno prvovrstne bronovine, v akordnem skladu in v vseh velikostih. Odlikujejo se izredno po lepem, čistem in močnem ter daleč donečem glasu. Mnogobrojna priznanja preč. župnih uradov na razpolago.

Kovinarstvo

Železolivarno

Ulitvanje odlitkov po vzorcu, modelu ali načrtu iz litega železa, bakra, fosforne in strojne kompozicije, rdeče litine, aluminija, cinka, svinca in drugih kovin, surove lite ali po želji obdelane. Odlitki za ležaje (ležajne šalice, osovine) parne stroje, vagonce, vagonete, polnojarmenike, brizgalne, žage, peči, štedilnike, spominske plošče, telovadno orodje, vodovode, avtomobile, za vse industrijske ter obrtne svrhe v najboljši zaječeni kakovosti.

Konkurenčne cene! Hitra in točna posrežba

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica o Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v novostanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

Soojli k svojim!